

ภยานาจารย์ชื่อ เบ็งกะอี่ เป็นผู้ชื่อเสียงในการเทศนาธรรม คนที่มาฟังท่านนั้น ไม่ใช่เฉพาะแต่ในวงของ พวกนิกายเซ็น พวกนิกายอื่น หรือคนสังคมอื่น ก็มาฟังกัน ชนชั้นไหนๆ ก็ยังมาฟัง เพราะว่า ท่านไม่ได้เอาถ้อยคำในพระคัมภีร์ หรือในหนังสือ หรือ ในพระไตรปิฎกมาพูด แต่ว่าคำพูดทุกคำนั้น มันหลั่งไหลออกมาจากความรู้สึกในใจของท่านเองแท้ๆ ผลมันจึงเกิดว่า คนฟังเข้าใจ หรือชอบใจ แหกกันมาฟัง จนทำให้วัดอื่นร่อยหรอคนฟัง เป็นเหตุให้ ภิกษุรูปหนึ่ง ในนิกายนิชิเรน โกรธมาก คิดจะทำลายล้างอาจารย์เบ็งกะอี่ คนนี้อยู่เสมอ

วันหนึ่ง ในขณะที่ท่านองค์นี้กำลังแสดงธรรมอยู่ในที่ประชุม พระที่เห็นแก่ตัวจัดองค์นั้น ก็มาทีเดียว หยุดยื่น อยู่หน้าศาลา แล้วตะโกนว่า

“เฮ้ย! อาจารย์เซ็น หยุด ประเดี๋ยวก่อน ฟังฉันก่อน ใครก็ตามที่เคารพท่าน ท่านจะทำอย่างไร ที่จะทำให้ฉันเคารพเชื่อฟังท่านได้”

เมื่อภิกษุพูดตีสองคนนั้น ร้องทำไปตั้งแต่ชายคาริมศาลา ท่านอาจารย์เบ็งกะอี่ ก็ว่า

“มาซี ขึ้นมานี่ มายืนข้างๆ ฉันซี แล้วฉันจะทำให้ดูว่า จะทำอย่างไร”

พระภิกษุนั้นก็ก้าวพรวดพราดขึ้นไปด้วยความทะนงใจ ฝ่าฝืนคนเข้าไปยืนหระ อยู่ข้างๆ ท่านอาจารย์เบ็งกะอี่ ท่านอาจารย์เบ็งกะอี่ ก็ว่า

“ยังไม่เหมาะ มายืนข้างซ้าย ดีกว่า”

พระองค์นั้น ก็ผลุนมาทีเดียว มาอยู่ข้างซ้าย ท่านอาจารย์เบ็งกะอี่ ก็บอกอีกว่า

“อ้อ! ถ้าจะพูดให้ถนัด ต้องอย่างนี้ ต้องข้างขวา ข้างขวา”

พระองค์นั้น ก็ผลุนมาทางขวา พร้อมกับมีท่าทางผยองอย่างยิ่ง พร้อมทั้งจะทำท่ายอยู่เสมอ ท่านอาจารย์เบ็งกะอี่จึงว่า

“เห็นไหมล่ะ ท่านกำลังเชื่อฟังฉันอย่างยิ่ง และในฐานะที่ท่านเชื่อฟังอย่างยิ่งแล้ว ฉะนั้น ท่านจงนั่งลง ฟังเทศน์เถิด”

นี่เรื่องก็จบลง

นิทานอิสปเรื่องนี้ มันสอนว่าอย่างไร เหมือนพระพุทธเจ้า ท่านตรัสว่า นิวาโต เอตมมัจจุคลมุตตมัม วาโต ก็เหมือนกะ สุปถมขัดเบ่งจนพอง ถ้า นิวาโต ก็คือ ไม่พองไม่ผยอง เป็นมงคลอย่างยิ่ง ข้อนี้ย่อมแสดงว่า มีวิชาความรู้อย่างเดียวนั้นไม่พอ ยังต้องการไหวพริบ และปฏิภาณอีกส่วนหนึ่ง พระองค์นี้ก็เก่งกาจของนิกายนิชิเรนในญี่ปุ่น แต่มาพ่ายแพ้อาจารย์ ที่แทบจะไม่รู้หนังสือ เช่นนี้ ซึ่งพูดอะไร ก็ไม่อาศัยหนังสือ เพราะบางที ก็ไม่รู้หนังสือเลย เพื่ออย่างสนิทสนม เพราะขาดอะไร ก็ลองคิดดู

พวกฝรั่งก็ยังพูดว่า Be wise in time ฉลาดให้ทันเวลา โดยกระทันหัน ซึ่งบาลีก็มีว่า "ขณิน มา โว อปุจฺจคา" ขณะสำคัญ เพียงนิดหนึ่ง นิดเดียวเท่านั้น อย่าได้ผ่านไปเสียนะ ถ้าผ่านไป จะต้องมีย่างยังมีขณะนั้น จะควบคุมเด็กไม่อยู่

เราลองคิดดูซิว่า เด็กๆ ของเรามีปฏิกิริยาเท่าไร เราเองมีปฏิกิริยาเท่าไร มันจะสู้กันได้ไหม ลองเทียบไอคิว ในเรื่องนี้นักดู ซึ่งเกี่ยวกับปฏิกิริยานี้ ถ้าครูบาอาจารย์เรามีไอคิวในปฏิกิริยานี้ ๕ เท่าของเด็กๆ คือ เหนือเด็กห้าเท่าตัว ก็ควรจะได้รับเงินเดือนห้าเท่าตัวของที่ควรจะได้รับ หรือว่าใครอยากจะทำสักกี่เท่า ก็เร่งเพิ่มมันขึ้น ให้มีปฏิกิริยาไหวพริบ จนสามารถสอนเด็กให้เข้าใจ เรื่องกรรม เรื่องอนัตตา เรื่องนิพพาน ได้อย่างไรทีเดียว นี่คือ ข้อที่จะต้องอาศัยปฏิกิริยา ซึ่งวันหลังก็คงจะได้พูดกันถึงเรื่องนี้บ้าง